

Vaba trijoodtüroniin (S,P-fT3)

Kliinilise keemia osakond, tel. 731 8316

Vaba trijoodtüroniin (*free T3*; fT3) on trijoodtüroniini (T3) kandjavalgudest vaba osa, mis on hormonaalselt väga aktiivne ja mille nivoo muutused organismis on kiired. fT3 moodustab vaid 0,3–0,4% kogu T3-st. Vabad T3 ja T4 on lipofiilsete ühenditena võimelised läbima rakumembraani passiivselt, kuid lisaks esineb ka aktiivne transport rakku vastavate transporterite vahendusel. Rakus toimub T4 konversioon T3-ks, mis on kordi kõrgema aktiivsusega ühend. Vaba T3 suurendab organismi hapniku kasutamist ja soojaproduktiooni, millega kaasneb üldine metabolismi kiirenemine. Samuti mõjutab ta kudede kasvu, südametegevust ja üldist rakkude diferentseerumist ja arengut. Vaba T3 sisaldust ei mõjuta vereseerumi valgufraktsioonide muutusi põhjustavad ravimid, haigused, rasedus ega peroraalsed kontratseptiivid ja östrogeenravi.

Uuritav materjal, selle võtmine, saatmine ja säilitamine

Katsuti	Geeli ja hüübimisaktivaatoriga katsuti (kollane kork) või geeliga LH-katsuti (heleroheline kork)
Säilivus	Seerum/plasma +4 °C üks nädal, -20 °C üks kuu

Analüüsi tegemise aeg: tööpäeviti

Analüüsimeetod: elektrokemoluminescents-immuunmeetod (ECLIA)

Referentsväärtused

< 6 p	2,65–9,68 pmol/L
6 p - < 4 k	3,00–9,28 pmol/L
4 k - < 1 a	3,30–8,95 pmol/L
1 a - < 7 a	3,69–8,46 pmol/L
7 a - < 12 a	3,88–8,02 pmol/L
12 a - < 21 a	3,93–7,70 pmol/L
≥ 21 a	3,10–6,80 pmol/L
Rasedad I trim	3,80–6,00 pmol/L
II trim	3,20–5,50 pmol/L
III trim	3,10–5,00 pmol/L

Näidustus ja kliiniline tähendus

Vaba T3 kliiniline tähendus kattub suures osas T3 omaga – taseme tõus seerumis osutab hüpertüreoosile, langus hüpotüreoosile.

Kõigil juhtudel, kui on põhjust oodata T3 ja T4 nivoo nihkeid vere valgufraktsioonide muutuste tõttu või on haigel kasutatud rohkelt mitmesuguseid ravimeid, on õige kasutada fT4 ja fT3 analüüsi.

Vt ka: Trijoodtüroniin
Vaba türoksiin
Türoksiin
Kilpnääret stimuleeriv hormoon

Rain Lehtme